

Nationaal Archief
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Nummer Toegang: 2.21.088

**Inventaris van het archief van J.B. van der Houven
van Oordt [levensjaren 1867-1955], 1888-1946**

C. Zimmerman

Nationaal Archief, Den Haag 1979

This finding aid is written in Dutch.

INHOUDSOPGAVE

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	8
Inhoud en structuur van het archief.....	9
Verantwoording van de bewerking.....	9
Verwant materiaal.....	10
Beschikbaarheid van kopieën.....	10
Afgescheiden archiefmateriaal.....	10
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	11
I. Stukken van algemene aard.....	11
II. Stukken van bijzondere aard.....	12
A. Stukken betreffende zijn openbaar leven.....	12
1. Aspirant-ambtenaar en ambtenaar ter Secretarie in Buitenzorg. 1888-1903.....	12
2. Algemeen Secretaris van Nederlands-Indië. 1908-1910.....	12
3. Vice-voorzitter van de Raad van Nederlands-Indië. 1914-1917.....	12
a. Representatie-aangelegenheden.....	12
b. Beleidsaangelegenheden.....	13
4. Voorzitter van de Raad van Beheer van de Vereenigde Nederlandsche Scheepvaartmaatschappij. 1920-1946.....	14
B. Stukken van persoonlijke aard.....	14
III. Verzamelde stukken.....	16

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Collectie 324 Van der Houven van Oordt

Archiefbloknummer:

C22079

Omvang:

57 inventarisnummer(s) 0,80 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Houven van Oordt, Johannes Bernardus van (1867-1955)

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Johannes Bernardus van der Houven van Oordt (1867-1955) werkte als hoge ambtenaar in Nederlands-Indië en bij het Ministerie van Koloniën. In Indië was hij als vice-president van de Raad van Indië rechterhand van goeverneur-generaal Idenburg, en later goeverneur-generaal Van Limburg-Stirum. Teruggekeerd in Nederland bekleedde hij tal van functies op het gebied van de scheepvaart en de scheepsbouw. Het archief bevat o.a. briefwisselingen, foto's en persoonlijke stukken en stukken betreffende zijn tijd in Indië.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Collectie 324 Van der Houven van Oordt, nummer toegang 2.21.088, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Houven van Oordt, van der, 2.21.088, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

Johannes Bernardus van der Houven van Oordt werd op 12 juni 1867 in Heerde geboren als zoon van Hendrik Christiaan van der Houven van Oordt en Louise Victoire van Houten. Zijn vader, op 11 januari 1837 te Rotterdam geboren, was lid van de gemeenteraad van Heerde en lid van de Provinciale- en Gedeputeerde Staten van Gelderland en dijkgraaf van de Veluwe. Hij stierf in Arnhem op 15 april 1901. Johannes' moeder was te Amsterdam geboren op 3 september 1837 en stierf te Haarlem op 4 december 1911.

Van der Houven van Oordt huwde op 9 juni 1903 Claire Jeanne Pollones, geboren in Amsterdam op 24 mei 1878, gestorven in Den Haag op 25 november 1966.

In 1889 ging hij naar Nederlands-Indië als ambtenaar ter secretarie in Buitenzorg en op 14 januari 1903 werd hij door de minister van Koloniën, A.F.W. Idenburg, tot referendaris van de afdeling Binnenlands Bestuur en Openbare Werken van zijn departement in Den Haag benoemd. Hier fungeerde hij als hoofd van het eerste bureau, dat vooral de binnenlandse bestuursaangelegenheden, de decentralisatie van de gewesten en "de opheffing van de economische toestand" behandelde. Per 1 januari 1908 was hij van deze functie ontheven; hij keerde terug naar Nederlands-Indië om daar de Algemene Secretarie in Batavia waar te nemen.

Op 16 augustus 1909 was hij weer in Nederland en werd toen tot secretaris-generaal van het departement van Koloniën benoemd onder minister J.H. de Waal Malefijt.

Op 1 januari 1913 werd hij benoemd tot lid van de Raad van Indië, waarvan hij in 1914 vice-president werd. Opnieuw stond hij in nauw contact met Idenburg, die tot 21 maart 1916 gouverneur-generaal van Nederlands-Indië was. Hij was diens plaatsvervanger en belangrijkste adviseur in een periode, waarin het streven van het goevernement om alle regeringshoofden in de archipel onder zijn gezag te brengen, was voltooid, maar waarin de rechtsverhoudingen van deze onderhorige, deels autonoom bestuurde gebieden, moesten worden geregeld. De "ethische richting", die ernaar streefde de inheemse structuren te doen integreren in het goevernementsbestel, en die ageerde voor een grotere bestuurszelfstandigheid van Nederlands-Indië, deed sedert 1913 zijn invloed op de vrijzinnig-democratische regering in het moederland gelden. Idenburg handelde met verbeteringen op het gebied van het onderwijs aan de inheemse bevolking en met de opheffing van de herendiensten vanuit een christelijke inspiratie, maar leverde hierdoor een bijdrage aan de verwezenlijking van deze idealen.

Toen Idenburg zijn functie neerlegde, wilde Van der Houven van Oordt hem naar Nederland vergezellen. Op uitdrukkelijk verzoek van de minister van Koloniën, Th.B. Pleijte, bleef hij aan: zo kon hij gouverneur-generaal J.P. van Limburg Stirum bijstaan met adviezen bij de voorbereiding van een in te stellen Volksraad. In 1917 keerde hij echter voorgoed naar Nederland terug en wordt hij gepensioneerd. In 1918 volgde zijn benoeming tot directeur van het Rijksbureau voor de Scheepvaart, waarna tal van betrekkingen op het terrein van de scheepvaart en scheepsbouw volgden: hij was voorzitter en erevoorzitter van de Raad van Beheer van de Vereenigde Nederlandsche Scheepvaart Maatschappij (1920-1946); tevens was hij voorzitter van de Nederlandsche Redersvereniging van de Stichting tot Behartiging van de Nationale Scheepvaartbelangen (Benas.), vice-president van de Internationale Kamer van Koophandel in Parijs, lid van de Economische Raad en van verschillende Volkenbondscommissies. Verder was hij commissaris van de Koninklijke Nederlandse Vliegtuigfabriek Fokker en president-commissaris van de werf Wilton-Fijenoord in Rotterdam.

In 1905 werd hij benoemd tot ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw, in 1912 tot commandeur in de Orde van Oranje-Nassau.

Op 21 september 1955 overleed hij in Den Haag.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

De hier beschreven stukken maakten oorspronkelijk deel uit van het familie-archief Van Oordt, dat eigendom is van de Vereniging der Familie van Oordt (opgericht in 1823) en in het Gemeente-archief van Rotterdam berust.

In 1978 droeg mr. C.H.L. van Oordt de stukken van J.B. van der Houven van Oordt die hij van "politieke betekenis" achtte, over aan de Tweede Afdeling van het Algemeen Rijksarchief ¹.

Schenking (van een niet overheidsarchief)

¹ Zie: correspondentie Algemeen Rijksarchief, Tweede Afdeling, 1978 D 9.118/B.

Inhoud en structuur van het archief**VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING**

In 1979 vond de inventarisatie plaats door mej. C.A. Zimmerman, medewerkster bij de Tweede Afdeling van het Algemeen Rijksarchief.

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

AFGESCHIEDEN ARCHIEFMATERIAAL

- 675 - Familie van Oordt, Gemeentearchief Rotterdam.

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

I. STUKKEN VAN ALGEMENE AARD

1-15	Briefwisseling. 1900-1927	15 omslagen
1	V.F.J. Boumeester. 19 en 22 januari 1916	
2	J. van Breda de Haan. 1903-1907	
3	H. Colijn. 1908-1909	
4	J. van Davelaar. z.j.	
5	J. de Graaff. 1903-1910	
6	A.C.D. de Graeff. 1900-1923	
7	J.B. van Heutsz. 1912	
8	A.W.F. Idenburg. 1905-1916	
9	J.C. Koningsberger. 1917-1921	
10	H.L. Kusters. 1906-1908	
11	J. van Limburg Stirum. 1916-1926	
12	..Lovink. 20 april 1911	
13	D.F.W. van Rees. 1903-1907	
14	J.J. le Roy. 4 mei 1927	
15	G.J. Staal. 1906-1912	
16	Brievenboeken met hectografieën van uitgaande brieven. 1910-1920	6 delen

II. STUKKEN VAN BIJZONDERE AARD

A. STUKKEN BETREFFENDE ZIJN OPENBAAR LEVEN.

1. ASPIRANT-AMBTENAAR EN AMBTENAAR TER SECRETARIE IN BUITENZORG. 1888-1903.

- 17** Concepten van opstellen betreffende Islamitisch recht en godsdienstgebruiken in Nederlands-Indië, gemaakt in het kader van zijn opleiding als Indisch ambtenaar. 1888-1889 1 omslag
- 18** Foto van het personeel van de Algemene Secretarie te Buitenzorg voor het secretariegebouw. Met aantekeningen. 1891 1 stuk

2. ALGEMEEN SECRETARIS VAN NEDERLANDS-INDIË. 1908-1910.

- 19** Concept van een gouvernementstelegram nr. 111 betrekking hebbend op mailrapport nr. 1434A inzake de vrijstelling van slachtbelasting voor godsdienstige feesten en bij noodslachting. 1909 1 stuk
- 20** Memowisseling van Van der Houven van Oordt met de gouverneur-generaal. 1909 1 omslag

3. VICE-VOORZITTER VAN DE RAAD VAN NEDERLANDS-INDIË. 1914-1917.

A. REPRESENTATIE-AANGELEGENHEDEN

- 21** Ingekomen missiven houdende zijn benoeming en ontslag als waarnemend gouverneur-generaal. November 1914 4 stukken
- 22** Ingekomen "programma van de reis van de Gouverneur Generaal naar de peststreken". 1915 1 stuk
- 23** Tekst van een toast, uitgesproken tijdens een maaltijd bij gelegenheid van het afscheid van A.W.F. Idenburg. Met ingekomen foto van A.W.F. Idenburg. 1915 2 stukken
De tekst van de toast is in vieren gescheurd.
- 24** Ingekomen uittreksel uit een telegram van de minister van Koloniën van 15 december 1915 no. 8 houdende vermindering van de frequentie van scheepvaartverbindingen tussen Nederland en Nederlands-Indië wegens mijding van het Suezkanaal en over de verlate aankomst van gouverneur-generaal Van Limburg Stirum. 15 december 1915 1 stuk
- 25** Afschrift van een telegram van de minister van Koloniën Th.B. Pleyte, van 12 februari 1916 no. 9 houdende bezwaren tegen de in Batavia woonachtige gegadigden voor juridisch adviseur van de gouverneur-generaal. 1916 1 stuk

Niet raadpleegbaar

- 26** Fotografisch portret van de sultan van Djokjakarta en de Raden Ajoe.
z.j. 3 stukken
- 27** Fotografisch portret van Pakoe Boewono, soesoehoenan van Soerakarta.
z.j. 1 stuk
- 28** Statiefoto's van de Raad van Indië genomen tijdens een vergadering.
z.j. 3 stukken
- 29** Foto's genomen tijdens een officiële rijtoer.
z.j. 3 stukken
- 30** Foto genomen tijdens het defilé op Koninginnedag te Batavia.
z.j. 1 stuk

B. BELEIDSAANGELEGENHEDEN

- 31** Ingekomen anonieme nota, houdende een voorstel tot het meetellen van particuliere dienstjaren voor de ingenieurs bij het mijnwezen voor tractementsverhogingen.
z.j. (ca. 1914) 1 stuk
- 32** Ingekomen brieven en telegram houdende verzoek om bemiddeling bij sollicitaties.
1914-1915 3 stukken
- 33** Ingekomen brief van de adviseur voor de decentralisatie aan de gouverneur-generaal betreffende de opheffing der dessaautonomie op de hoofdplaatsen. Met bijlage.
23 en 27 februari 1915 3 stukken
- 34** Ingekomen brief van S.G. Heymering, directeur van de n.v. de Industriële Compagnie, gericht aan de gouverneur-generaal houdende verzoek om vrijdom van accijns op het gedestilleerd voor zijn zeepfabricage.
27 maart 1915 1 stuk
- 35** Ingekomen brief van W.H. Boreel, vertegenwoordiger van de directie van de Cultuurmaatschappij Parakan Salak, begeleidende afschrift van zijn rekest aan de gouverneur-generaal, houdende bezwaren tegen een door de g.-g. uitgevaardigde verordening ter bescherming van de theecultuur.
22 juni 1915 1 omslag
- 36** Ingekomen brief van de directie van de suikerfabriek Sempalwadak te Malang houdende een protest van de Malangsche Suikerfabrikanten tegen de oprichting van een cassavefabriek in hun areaal.
1 oktober 1915 1 stuk
- 37** Ingekomen brief van D.H. Dryker, advocaat in Soerabaja, begeleidende een afschrift van zijn telegram aan de gouverneur-generaal houdende een adres van zeventien particuliere landeigenaren aldaar, behelzende een verzoek om regeringsingrijpen tegen grondonteigeningen door de inlandse bevolking.
9 december 1915 2 stukken

- 38** Ingekomen missive van L.S.A.M. von Römer, chef van de Gezondheidsdienst, houdende verzoek om een onderhoud in verband met zijn plannen voor het dienstjaar 1916.
1915 1 stuk
- 39** Ingekomen brief van de algemene secretaris begeleidende een doorslag van een telegram van de gouverneur-generaal aan de minister van Koloniën betreffende bezwaren bij overmakingen van gelden door de Java Bank naar Nederland.
1 maart 1916 2 stukken
- 40** Afschrift van een adres van ambtenaren van het departement van Landbouw aan de gouverneur-generaal houdende bezwaren tegen de vervanging van de met verlof zijnde directeur van dit departement door de secretaris.
z.j. 1 stuk
- 41** Doorslag van een nota aan de gouverneur-generaal, houdende concept van een missive aan de consul van Japan te Batavia naar aanleiding van diens klacht over belemmeringen van de handel in de onderafdeling Landak (residentie West-Borneo).
z.j. 1 stuk

4. VOORZITTER VAN DE RAAD VAN BEHEER VAN DE VEREENIGDE NEDERLANDSCHE SCHEEPVAARTMAATSCHAPPIJ. 1920-1946.

- 42** Foto, genomen ter gelegenheid van het te water laten van het aan Zuid-Afrika te leveren motorschip m.s. Bloemfontein op de Noordzee. Met kranteknipsels.
1934 3 stukken
- 43** Foto, genomen tijdens een officiële bijeenkomst van de N.V. Vereenigde Nederlandsche Scheepvaartmaatschappij in aanwezigheid van de Portugese gezant en prins Hendrik van Mecklenburg.
z.j. 1 stuk

B. STUKKEN VAN PERSOONLIJKE AARD.

- 44** Album houdende ingekomen fotografische portretten van familieleden en kennissen in Nederlands-Indië.
1897-1937 en z.j. 1 deel
Met tafel voorzien van biografische aantekeningen.
- 45** Huwelijksfoto van het echtpaar J.B. van der Houven van Oordt en Claire Jeanne Pollones in Batavia.
1903 1 stuk
- 46** Fotografische portretten van Van der Houven van Oordt.
(ca. 1910-1920) 4 stukken
- 47** Foto van een stand met kant, tentoongesteld ten bate van Belgische vluchtelingen, georganiseerd door Claire Jeanne Pollones.
1914 1 stuk
- 48** Foto's van Van der Houven van Oordt, zijn echtgenote en zijn bedienden in hun woning in Batavia.

	(ca. 1914-1917)	3 stukken
49	Foto's van het interieur en de voorgalerij van zijn huis in Batavia. (ca. 1914-1917)	12 stukken
50	Foto van leden van een Sociëteit in Batavia. z.j. Vermoedelijk "De Harmonie".	1 stuk
51	Foto's genomen tijdens diners. z.j.	3 stukken
52	Foto's van Van der Houven van Oordt, vermoedelijk genomen in een particuliere vriendenkring. z.j.	4 stukken

III. VERZAMELDE STUKKEN

53	Ingekomen exemplaren van het Bataviaasch Handels- en Nieuwsblad.
1915-1916	1 omslag
54	Foto van het Paleis te Rijswijk (Batavia) en het zomerpaleis in Tjipanas.
(ca. 1915)	2 stukken
55	Foto van de rivier Batoe Toelis.
z.j.
Op de afbeelding bevinden zich retoucheringen met zwarte inkt.	1 stuk
56	Foto genomen in de omgeving van Padang.
z.j.	1 stuk
57	"Welk aandeel heeft dr. Van Mook gehad in de gezagsschemering in Nederlands-Indië?", brochure van dr. W.K.H. Feuilletau de Bruyn. Gedrukt.
1946	1 deeltje